

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

PRO ŠKOLNÍ ROK 2011/2012

ZŠ LIBEREC

ČESKÁ 534

vypracoval: Mgr. Periklis Papas

(školní metodik prevence)

schválila: PaedDr. Jitka Mikešová

(ředitelka školy)

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROGRAMU

Školní preventivní program vychází z metodického pokynu MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů, č.j.: 20 006/2007-51

Školní preventivní program je :

- základním nástrojem prevence ve škole
- komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit na škole
- jeho realizace je pro školu závazná a podléhá České školní inspekci

DLOUHODOBÉ CÍLE PREVENCE

- informovat pedagogy, žáky a rodiče o problematice SPJ
- vytvořit pozitivní a přátelské klima mezi pedagogy a žáky ve škole
- minimalizovat výskyt patologických jevů na škole
- schopnost řešit problematiku spojené s SPJ
- vytvářet podmínky pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže
- zajistit průběžnou spolupráci s výchovným poradcem

ZÁKLADNÍ PŘEDSTAVITELÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE VE ŠKOLE :

- ředitelka školy – PaedDr. Jitka Mikešová
- metodik prevence – Mgr. Periklis Papas
- výchovný poradce I. st. – Mgr. Šárka Brixiová
- výchovný poradce II. st. – Libuše Šneiberková
- třídní učitelé

Ředitel školy

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů :

- a) zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole
- b) koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním preventivního programu
- c) začleněním preventivního programu do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy
- d) řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem sociálně patologických jevů ve škole
- e) jmenováním školního metodika prevence a poskytnutím prostoru pro vzdělávání a činnost školního metodika
- f) podporou týmové spolupráce všech pedagogů při přípravě, realizaci a vyhodnocování preventivního programu
- g) spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence,
- h) podporou aktivit zaměřených na využívání volného času žáků

Výchovný poradce

Zajišťuje zejména:

- a. kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací
- b. péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SPU, nadaní žáci ...)
- c. péči o integrované žáky se zdravotním postižením
- d. zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence
- e. poskytování informací žákům a jejich zákonným zástupcům o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu
- f. shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení
- g. vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření

Metodik prevence

Metodické a koordinační činnosti :

- a) koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy
- b) koordinace a podílení se na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů
- c) metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence
- d) koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- e) koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců
- f) koordinace spolupráce školy s orgány státní správy, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti
- g) shromažďování odborných zpráv poradenských zařízení v rámci prevence
- h) vedení písemných záznamů činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti :

- a) zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy
- b) prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- c) vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů

Poradenské činnosti :

- a) vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování
- b) poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli)

- c) spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd
- d) příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování

třídní učitel

- a) spolupracuje se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů
- b) podílí se na realizaci preventivního programu a na diagnostice vztahů ve třídě
- c) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě)
- d) podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- e) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru
- f) je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy
- g) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštlostech žáků a o rodinném zázemí

NÁSTROJE PREVENCE

- kvalitní a bezpečné školní prostředí
- aktivní trávení volného času (školní kroužky, sportovní klub)
- vstřícnost metodika a ostatních pedagogů k žákům
- spolupráce s rodiči a jejich informovanost
- začlenění problematiky SPJ do výuky
- realizace preventivních aktivit (debaty, besedy, přednášky, návštěva filmu, exkurze aj.)

DOKUMENTACE SPOJENÁ S PREVENČÍ

- minimální preventivní program školy
- školní řád č.j. 487/06
- Hodnocení a klasifikace č.j. 473/06
- Provozní řád školy(vychází ze zákona č. 258/2000)
- zápisy o jednotlivých případech
- metodický pokyn k prevenci soc.patol. jevů z r. 2007
- postupy při výskytu NL
- organizační řád školy- prevence šikany č.j. 109/2009
- seznam kontaktů na instituce nabízející odbornou pomoc
- rozložení témat prevence do jednotlivých ročníků

ZÁKLADNÍ INFORMACE O SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVECH

Máme-li obecně vymezit problém, jedná se o :

- a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků: záškoláctví, šikana, rasismus, xenofobie, násilí, vandalismu, kriminalita a delikvence, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky) a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek, virtuálních závislostí, patologického hráčství, závislost na politickém a náboženském extremismu,
- b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech: domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

Konkrétní projevy těchto sociálních patologií se na naší ZŠ vyskytují jen velmi málo. Sledujeme je průběžně a svůj program jsme připraveni kdykoli modifikovat podle aktuálních potřeb.

2. REALIZACE PROGRAMU

CÍLE PRO TENTO ROK

- i tento školní rok je zaměřen na boj proti špatným vztahům ve skupině (dle MP MŠMT č.j. 24 246/2008-6 byl vypracován Krizový plán v rámci Programu školy proti šikaně – viz příloha 1)
- upevňování důvěry žáka v učitele
- navozování pozitivně-tvůrčí atmosféry ve výchovně vzdělávacím procesu
- prezentace akcí v prostorách školy
- zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům
- snížení rizik a vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže
- snižování dostupnosti návykových látek
- pokračování v aktivitách vedoucích ke stmelení kolektivu žáků, vzájemné otevřenosti a snížení agresivity
- ovlivňování chování žáků a nabízet hodnotné volnočasové aktivity.
- 2 x ročně v každé třídě proběhne sociometrie
- zapojení do výtvarných a literárních soutěží zaměřených na prevenci
- **nový projekt : Prevence kouření- 4..r.**
- **nový projekt : zdravá výživa- 5.r.**
- **nový projekt : Prevence šikany- 6.r.**
- **nový projekt: Prevence k návykovým látkám-7.r.**

Metodik prevence:

- zajistí přednášky pro pedagogy, ve kterých se seznámí s problematikou SPJ (cca 2x ročně)
- nabízí přehled institucí a odborných pracovišť specializujících se na prevenci SPJ (k dispozici celoročně)
- nabízí propagační materiály a knihy (k dispozici celoročně)
- nabízí konzultace (celoročně)

ZAŘAZENÍ TÉMAT SPJATÝCH S PROBLEMATIKOU SPJ DO VÝUKY

Preventivní program je součástí ŠVP. Zařadili jsme problematiku SPJ do výuky počínaje 1. ročníkem. Chceme usilovat o řádné osvojení si klíčových kompetencí u žáků a tím minimalizovat riziko výskytu SPJ na naší škole.

I.stupeň :

Témata týkající se prevence jsou nenásilně zařazována do výuky. Potřebné informace budou žákům podávány s přihlédnutím k jejich věku. Na I. stupni ZŠ především v hodinách Český jazyk a Člověk a jeho svět. Třídní učitelé děti dobře znají a vědí, na kterou problematiku se více zaměřit. Pozornost je věnována komunikaci tak, aby děti dokázaly otevřeně vyjadřovat své názory v třídním kolektivu. Budeme pokračovat s osvětou, která upozorňuje děti na nebezpečí kouření, alkoholu aj. Pokračovat budeme

také v dopravní výchově spojené s nácvikem situací silničního provozu. Otázkám prevence budeme věnovat i další krátkodobé programy ve spolupráci s dalšími organizacemi, které se prevenci věnují.

II.stupeň :

Vzhledem k odlišné organizaci na 2. st. Je program realizován nejen třídními učiteli, ale i vyučujícími jednotlivých předmětů v rámci výuky.

Nejvíce informací získávají žáci v předmětech Výchova ke zdraví a Občanská výchova. Do učebních plánů vhodných předmětů a jednotlivých ročníků jsou rozpracována témata. I zde je výuka doplněna o krátkodobé preventivní programy poskytované organizacemi, které se prevenci věnují.

Nedílnou částí práce třídního učitele je konání třídnických hodin.

SPOLUPRÁCE S RODIČI

Spolupráce s rodiči je chápána jako součást péče o žáky. Rodiče se na školu obrazejí spíše s konkrétními požadavky ve vztahu ke svému dítěti. Mají možnost navštívit školu kdykoliv, přijít do vyučovacích hodin. Aktivní rodiče nám pomáhají v zajišťování mimoškolních akcí jako jsou exkurze, výlety, zájmové činnosti apod. Při škole je zřízena rada školy.

Informovanost rodičů:

- třídní schůzky, které se konají třikrát za rok
- Dny otevřených dveří
- webové stránky školy
- zápis do žákovské knížky

INFORMAČNÍ NÁSTĚNKY A SCHRÁNKY DŮVĚRY

V přízemí budovy 2.st. je trvale umístěna schránka důvěry pro 2.st. a u šaten nástěnka s tematikou prevence. Na nástěnce jsou prezentovány kontakty na poradenská centra, informace o prevenci a informace pro rodiče. Nástěnka je průběžně aktualizována. Schránka důvěry a kontakty na instituce pro 1. st. jsou umístěny v 1. patře budovy 1.st..

PREVENTIVNÍ TV SPOTY

Žáci naší školy mají možnost sledovat o přestávkách v 2. patře 2.st. na velké plazmové obrazovce spoty týkající se prevence SPJ a zdravého životního stylu. K jednotlivým tématům se mohou žáci vracet v diskusi v rámci výuky.

ČÍSLA TÍŠŇOVÝCH LINEK

V každé učebně a herně jsou vyvěšena čísla tísňových linek a linek bezpečí.

KONZULTAČNÍ HODINY

Žáci jsou informováni o možnosti kdykoli konzultovat své problémy s třídním učitelem, výchovným poradcem, metodikem prevence. Konzultační čas metodika prevence pro žáky je ve středu od 13:30 do 14:00 ve třídě 4.C Pro kolegy a pro rodiče po domluvě.

ŠKOLNÍ PARLAMENT

V rámci parlamentu se uskutečňují 1x měsíčně pravidelná setkávání ředitelky se zástupci tříd. Funguje spolupráce s pozitivními silnými autoritami na primární prevenci, které se podílejí na

včasném odhalování a odstraňování negativních soc. patologických jevů v jednotlivých třídách. Žáci mají možnost, prostřednictvím svých volených zástupců, se podílet na chodu školy. Iniciovat změny zdola.

Volný čas žáků : škola nabízí širokou nabídku zájmových útvarů

Celoškolní aktivity: Na jejich uskutečnění se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci 1.st.

- Pevnost Boyard (4.-5.) + pomocníci 2.st.
- Nocování se strašidly(1.-3.) + pomocníci z 2.st.

Nedílnou součástí práce se žáky 1. stupně je školní družina, která organizuje mnohé akce.

Hlavním cílem jejich činnosti je upevňování a rozvíjení mravní stránky dítěte, kladení důrazu na individuální přístup a prevenci šikany.

SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI

- naše škola pravidelně o všech akcích informuje, nabízí prostory pro jejich realizaci, po dohodě s organizátory mimoškolních aktivit je možno přistoupit i k dílčím změnám v rozvrhu
- v rámci prevence naše škola spolupracuje s těmito institucemi:

Pedagogicko - psychologickou poradnou v Liberci

Střediskem výchovné péče Čáp

Speciálně pedagogickými centry v Liberci

Policíí ČR

Městskou Policií

Magistrátem města Liberec, oddělením kurátorské péče o dítě

Majákem s.r.o. v Liberci

Harmoniua Universalis

Kompletní seznam všech institucí spjatých s problematikou prevence je k dispozici u metodika prevence.

Vypracoval Mgr. Periklis Papas

Příloha 1

Program školy proti šikaně

ZŠ LIBEREC, ČESKÁ 354

Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů by měli spolupracovat všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci podle **Organizačního řádu školy pro prevenci šikany** platný od 3.3. 2009 .

Prevence

Spočívá zejména v těchto opatřeních:

- v pokynech pro hodnocení a klasifikaci jsou jasně stanovena výchovná opatření a opatření k posílení kázně
- probíhá dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména před vyučováním, o přestávkách a podle potřeby při cestě žáků do zařízení školního stravování a do školní družiny
- pestrá nabídka zájmových útvarů
- informační nástěnky, důležitá čísla
- preventivní TV spoty
- zaměření na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů
- budování pocitu bezpečí ve škole
- další vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků v oblasti prevence a řešení šikany
- povinnost seznámení žáků, pedagogů a zákonných zástupců na začátku školního roku s krizovým plánem
- spolupráce s PPP, SVP, Policie, Maják, ZÚ a dalšími institucemi

Krizový plán

Má za cíl eliminovat či minimalizovat škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí už došlo. S krizovým plánem jsou vždy na začátku školního roku prokazatelně seznámeni žáci (přiměřeně jejich věku) a jejich zákonní zástupci.

Postupy řešení šikanování

Odhalení

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených.

Pokud kdokoli má podezření na šikanu je povinen informovat vedení školy, metodika prevence rizikového chování a třídního učitele, pak teprve může dojít k vyšetřování.

Vyšetřování

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Vedení školy rozhodne, kdo a jak povede vyšetřování.

A. Vyšetřování počáteční šikany - škola zvládne řešit vlastními silami:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

B. Pokročilá, brutální nebo kriminální šikana - škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a policií:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii
6. Vlastní vyšetřování.

Výchovná opatření

Potrestání agresorů:

Lze užít i následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele.
- Snížení známky z chování.
- Převedení do jiné třídy.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.

Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Náprava:

Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Doporučuje se nejen trestat, ale i dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Náprava situace ve skupině:

Je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).